

6) וברכות נב. עירובין ו. פסחים קד. יבמות ד. חולין מד. 1. 2) ברכות יט. 3) ס"א פ"ה ד' (ד' ע"ג על זה מתנא בהרבות יב. רש"י ד"ה א"ל מפני שמוקדן. 4) (מנא כ"ל, 1) ע"י מ"ק טו כ"ע"א, 1) וד"ה 1) לא אמר ד"ה לחלו נמין, 2) ע"י מוס' מ"ק טו: ע"י ד"ה לא אשאל ומוקדן דנהי ז: ד"ה הקשה, 3) גי' מהר"ם ורש"א הד"מ.

הגהות הב"ח

6) גבי ב"ח צ"ל שצ"ל א"ש חפ"ה כ"ל וכן צ"ל:

גליון הש"ס

גבי הוהירא תורה בל"ז פקוקות. ע"י קדושין דף ע"ב ע"ב מוספת ד"ה ק"ס דנקטו כ"ד מקומות: שם מפני שסוד. ע"י צ"ל ד"ה הוהירא דף ג' ע"א ד"ה אמר להו:

מוסף רש"י

כעכבא זר. כמאן זה שספק עלמו בעגולה (ברכות יט.). אותו היום הביאר כל טהרות. שנעשו בתנור זה או שנעשו בחירו והיה ר' אליעזר מטהרין וחס שרפוס (שם). ונמנו עליו. שאל לקבוע הלכה כמותו (פסחים יט.). וברכותו. לפי שהינה מהלך לחלוק דברי זה (ברכות יט.). שפורר. מנהגו כמו (ירמיה כ"ב) סורי הצפן (רש"י ב"מ"י טו). י"ב הכה, שער שלו הוא (המפרש הוריות י"ג).

עכנאי. נחש דרכו לעשות בעגולה להכניס ונצו אלל פיו: כל עכנאי עטיהר ר"א. ע"י מעשה שאירע נשאלה הלכה זו צבית המדרש שנפלה טומאה לאור תנור זה וחזרו ועשאו על גביו טהרות וטיהרם ר"א והניחו ושרפוס לפניו: לבש שחורים. ע"י נער ואכל: אף הוא קרע בגדיו.

שהמנוחה חייב נקריעה: ומוקדן מנעלו. שהמנוחה חסור כנעילת הסנדל צמו"ק (ד' טו:). ונשמע. מן הכסף: טפת. מתקלקל: אך גדול. מכה גדולה: ר"ג. נשיא היה ועל פיו נעשה: שלא ירבו מחלוקות. שלא ירגיל הימני לחלוק על המרוכז: אימא שלום. כך שמה: בין מביא לחסר. סבורה היתה שיהא החדש חסר וקבוע ציוס ל' ולא יפול ציוס החדש על פניו והיה מלא ולא נקבע עד יום שלשים ואחד ולא מהרה צו ציוס ל' ונפל על פניו: מצוה אבי אכא. מצוה אבי המשפחה שבת נשיאים היתה והם מצוה דוד: מוקדן משערי אונאה. לפי שצ"ע הל"ז היא וקרוב להוריד דמעות: המאנה א"ח הגר. ואלמא דברים: הלאו. דוחקו: 1) לא תפיה לו כנושא. לחך הוא שדוקו למצוה חוב: ה"ג אבי שנה מאנה דכתיב ביה תלפא א"ל לא טונה לא טונה אטוה ולא טונה איש א"ח עמיסו וגר ככלל עמיסו הוא: לוחלו נמי תלפא כתיב צ"ה. וגר לא תלחך ולא תלחטנו ולא תהיה לו כנושה: מוס שדך אל סאמר להכרך. כיון דגרס הייתס גנאי הוא ל"כ להזכיר שם גירות: מגן תלפא ליה זקיפא בדיוסקיה לא נימא להכריה זקיף צניסא. מי שיש לו תלוי במשפחתו לא יאמר לעבדו או לזן ביתו תלה ל' דג זה שכל שם תלייה גנאי הוא לו: מתני' אין מערבין פירות בפירות. צ"ל היות שאומר פירות שדה פלוני אינו מוכר לך כך וכך סאין לא יערבנו בפירות שדה אחרת: ואין

זה תנור של עכנאי. יש דגמך חכנאי וכן צירושלמי וכן זה נחש ושמה צ"ל התנור שהיה עושה שמו כן: לא בשמים היא. והא דלאמר צ"ק דינמות (ד' יד. וש"ד) רבי דהלכה ככ"ה משום דילפא לחלוק על דברי תורה דכתיב אחרי רבים להטות אבל התם ארצה כ"ה רובא אי לאו דהוה מספקא לן אי אולינן צמר רובא משום דכ"ה הוה מרפי טובא ועוד דלחך לא ילאה צמ קול אלא משום כבודו דר"א שאמר מן השמים יוכיחו והא דלאמר חסר רבי יהושע הוא דלאמר אין משמינן צבת קול ולא שמעינן ליה לרי יהושע אלא על צ"ק דהאי מעשה דר"א דהכא התם דייק מדקאמר לא בשמים היא ככר ניתנה לנו תורה מסיני משמע דכשום מקום אין משמינן: קה"יך ואמר נצחוני בני. והא דלאמר צריש ע"ז (ד' ג:) מיום שחרב בהמ"ק אין שמוק לפני הקב"ה היינו קבוע והכא מילתא דדינמותא בעלמא הוא דלאמר: וקרע בגדיו וחלץ בגדיו. אין להוכיח מכאן הא דלמבעיא ליה צמועד קטן (ד' טו: וש"ד) לא אס מנודה צריק קריעת בגדים וחלוק מנעל דלמא הכא לנערא בעלמא הוא דעבד הכי:

וזה הוא תנור של עכנאי מאי עכנאי אמר רב יהודה אמר שמואל שהקיפו דברים כעכנאי זו וטמאיהו תנא באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו אמר להם אם הלכה כמותי חרוב זה יוכיח נעקר חרוב ממקומו מאה אמה ואמרי לה ארבע מאות אמה אמרו לו אין מביאין ראיה מן החרוב חזר ואמר להם אם הלכה כמותי אמת המים יוכיחו חזרו אמת המים לאחוריהם אמרו לו אין מביאין ראיה מאמת המים חזר ואמר להם אם הלכה כמותי כותלי בית המדרש יוכיחו הטו כותלי בית המדרש ליפול גער בהם רבי יהושע אמר להם אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה אתם מה טיבכם לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע ולא זקפו מפני כבודו של ר"א ועדיין מטין ועומדין חזר ואמר להם אם הלכה כמותי מן השמים יוכיחו יצאתה בת קול ואמרה מה לכם אצל ר"א שהלכה כמותו בכ"ה עמד רבי יהושע על רגליו ואמר ואלא בשמים היא מאי לא בשמים היא אמר רבי ירמיה שכבר נתנה תורה מהר סיני א"י אנו משגיחין בבת קול שכבר כתבת בהר סיני בתורה אחרי רבים להטות אשכחיה רבי נתן לאלהיה א"ל מאי עביד קוב"ה בההיא שעתא א"ל קא חייד ואמר נצחוני בני נצחוני בני אמרו ואתו היום הביאו כל טהרות שטיהר ר"א ושרפוס באש ונמנו עליו וברכוהו ואמרו מי ילך ויודיעו אמר להם ר"ע אני אלך שמיא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו ונמצא מחריב את כל העולם כולו מה עשה ר"ע לבש שחורים ונתעמף שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות אמר לו ר"א עקיבא מה יום מיומים אמר לו רבי כמדומה לי שחכירים בדילים מוכך אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעלו ונשמט וישב על גבי קרקע ולגו עיניו דמעות לקה העולם שלישי בזיתים ושלישי בחמים ושלישי בשעורים ויש אומרים אף בצק שבידי אשה 6) טפח תנא 7) אך גדול היה באותו היום שבכל מקום שנתן בו עיניו ר"א נשרף ואף ר"ג היה בא כספינה עמד עליו נחשול למבעו אמר כמדומה לי שאין זה אלא בשביל ר"א בן הורקנוס עמד על רגליו ואמר רבנו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקות בישראל נח הים מועפו אימא שלום דביתהו דר"א אחתיה דר"ג הואי מההוא מעשה ואילך לא הוה שבקה ליה לר"א למיפל על אפיה ההוא יומא ריש ירחא הוה ואיחלף לה בין מלא לחסר איכא דאמרי אתא עניא וקאי אבבא אפיקא ליה ריפתא אשכחתיה דנפל על אנפיה אמרה ליה קום קטלית לאחי אדהכי נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב אמר לה מנא ידעת אמרה ליה כך מקובלני מבית אבי אבא כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה תנו רבנן 2) המאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוהצו עובר בשנים מאי שנא מאנה דכתיבי שלשה לאוין 3) וגר לא תונה 4) וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו 5) ולא תונו איש את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא לוחצו נמי שלשה כתיבי 3) ולא תלחצנו 6) וגר לא תלחך 7) ולא תהיה לו כנושה וגר בכלל הוא אלא יאחד זה ואחד זה בשלשה תניא רבי אליעזר הגדול אומר מפני מה 8) הוהירא תורה בל"ו מקומות ואמרי לה במ"ו מקומות בנר 9) מפני 10) שסודו רע מאי דכתיב וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים 11) (תנינא) רבי נתן אומר מום שבך אל תאמר לחברך והיינו דאמרי אינשי דזקיף ליה זקיפא בדיוסקיה לא נימא ליה לחבריה זקיף ביניתיא: מתני' 12) אין מערבין פירות בפירות אפי' חדשים בחדשים ואין

זה תנור של עכנאי. יש דגמך חכנאי וכן צירושלמי וכן זה נחש ושמה צ"ל התנור שהיה עושה שמו כן: לא בשמים היא. והא דלאמר צ"ק דינמות (ד' יד. וש"ד) רבי דהלכה ככ"ה משום דילפא לחלוק על דברי תורה דכתיב אחרי רבים להטות אבל התם ארצה כ"ה רובא אי לאו דהוה מספקא לן אי אולינן צמר רובא משום דכ"ה הוה מרפי טובא ועוד דלחך לא ילאה צמ קול אלא משום כבודו דר"א שאמר מן השמים יוכיחו והא דלאמר חסר רבי יהושע הוא דלאמר אין משמינן צבת קול ולא שמעינן ליה לרי יהושע אלא על צ"ק דהאי מעשה דר"א דהכא התם דייק מדקאמר לא בשמים היא ככר ניתנה לנו תורה מסיני משמע דכשום מקום אין משמינן: קה"יך ואמר נצחוני בני. והא דלאמר צריש ע"ז (ד' ג:) מיום שחרב בהמ"ק אין שמוק לפני הקב"ה היינו קבוע והכא מילתא דדינמותא בעלמא הוא דלאמר: וקרע בגדיו וחלץ בגדיו. אין להוכיח מכאן הא דלמבעיא ליה צמועד קטן (ד' טו: וש"ד) לא אס מנודה צריק קריעת בגדים וחלוק מנעל דלמא הכא לנערא בעלמא הוא דעבד הכי:

מבית אבי אבא. פי' קונטרס מצוה דוד אבי המשפחה שבת נשיאים היתה והם מצוה דוד: ט' חוץ משערי אונאה. לפי שצ"ע הל"ז היא וקרוב להוריד דמעות מן השמים יוכיחו והא דלאמר חסר רבי יהושע הוא דלאמר אין משמינן צבת קול ולא שמעינן ליה לרי יהושע אלא על צ"ק דהאי מעשה דר"א דהכא התם דייק מדקאמר לא בשמים היא ככר ניתנה לנו תורה מסיני משמע דכשום מקום אין משמינן: קה"יך ואמר נצחוני בני. והא דלאמר צריש ע"ז (ד' ג:) מיום שחרב בהמ"ק אין שמוק לפני הקב"ה היינו קבוע והכא מילתא דדינמותא בעלמא הוא דלאמר: וקרע בגדיו וחלץ בגדיו. אין להוכיח מכאן הא דלמבעיא ליה צמועד קטן (ד' טו: וש"ד) לא אס מנודה צריק קריעת בגדים וחלוק מנעל דלמא הכא לנערא בעלמא הוא דעבד הכי:

ואמרי לה במ"ו. יש מפרש משום דחשיב כי גרים הייתם וכיוצא בזה:

קפח א מ"י פ"ע מהל' יסודי המורה הל' ה': קפח ב ג ד מ"ד פ"י מהל' מורה הל' טו טז סג לאין קפח טו ט"ע ח"ת פי' רכח ספיק ב': קצ ה מ"י ע"ס פ"י מהל' ה סג לאין קע ק"ו טו ט"ע ע"ס ספיק י':

תורה אור השלם 1 לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו ושמענו אתה ונעשה רבים ל' לא תהיה אחרי רבים לרעת ולא תענה על רב לנתת אחרי רבים להטות: שמות כג ב 3 וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים: שמות כב ב 4 וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו: ויקרא יט ג 5 ולא תונו איש את עמיתו וראת מאליהו כי אני ה' אלהיכם: ויקרא כה ה 6 וגר לא תלחך ואמם ודעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים: שמות כג ט 7 אם פסח תלחך את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנושה לא תשימון עליו נשתי: שמות כב כד

תורה אור השלם 1 לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו ושמענו אתה ונעשה רבים ל' לא תהיה אחרי רבים לרעת ולא תענה על רב לנתת אחרי רבים להטות: שמות כג ב 3 וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים: שמות כב ב 4 וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו: ויקרא יט ג 5 ולא תונו איש את עמיתו וראת מאליהו כי אני ה' אלהיכם: ויקרא כה ה 6 וגר לא תלחך ואמם ודעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים: שמות כג ט 7 אם פסח תלחך את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנושה לא תשימון עליו נשתי: שמות כב כד

ואמרי לה במ"ו. יש מפרש משום דחשיב כי גרים הייתם וכיוצא בזה: